

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ПРИТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного факультету
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
Олександр Сергійчук
« 31 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркової)

Технологія створення та проведення анімаційно-рекреаційних програм та заходів

освітньо-професійної програми «Педагогіка дозвілля»
галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

шифр за навчальним планом ВВ2.10

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Технологія створення та проведення анімаційно-рекреаційних програм та заходів», затвердженої на засіданні Вченої ради педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова «31» «серпня» 2023р., протокол № 1.

Розробник програми:

Ремньова А.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки
«25» серпня 2023 р., протокол № 1

Завідувач кафедри

доктор пед наук, проф.. С.А. Кушнірук

I. Опис навчальної дисципліни

Шифр дисципліни ВВ.2.10

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю	
Галузь знання 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> лекції, пояснення, бесіди; практичні та лабораторні заняття; розробка сценаріїв, створення розважальних програм і заходів, самостійне виконання творчих завдань, \ твори-есе.	
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки	Загальна кількість годин - 90			
Освітній рівень бакалавр (бакалавр/магістр)	<i>Денна</i> <i>Заочна</i>			
	Лекції:			
	<i>10</i>	<i>6</i>		
Робоча	Практичні заняття:			
	<i>10</i>			
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 3	Лабораторні заняття:			<i>Форми поточного контролю</i> презентації, опитування, виконання практичних та творчих завдань, написання сценаріїв, створення розважальних програм та заходів.
	<i>14</i> <i>2</i>			
Семестр 6	Індивідуальна робота:			
	-	-		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 год. - самостійна робота: 8 год.	Самостійна робота:			
	<i>56</i>	<i>78</i>		
Мова навчання – українська	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		<i>Форма підсумкового контролю</i> Залік	
	<i>1/3</i>	<i>1/8</i>		

Предметом вивчення навчальної дисципліни є педагогічні технології створення і проведення анімаційно-розвивальних програм і заходів, що виступають важливою складовою теоретико-практичної підготовки майбутнього педагога-організатора культурно-освітньої діяльності та рекреації до організації творчої високопродуктивної дозвіллевої діяльності в івент-просторі.

Міждисциплінарні зв'язки: вибіркова дисципліна «Технології створення та проведення анімаційно-розважальних програм і заходів» узгоджена з вивченням української культури, психології, педагогіки, педагогічної творчості, основ мистецької педагогіки, інтеграцією мистецтв в культурно-освітній системі дозвілля, теорією культурно-освітньої діяльності, педагогікою культурно-дозвілдової діяльності, проходженням навчальної професійно-орієнтованої практики на основі міжпредметних зв'язків. Вивчення даної дисципліни базується на дотриманні принципів доступності, науковості та послідовності, а саме на знаннях, уміннях та навичках, отриманих при вивченні вступу до спеціальності, загальної психології, педагогіки тощо, а також потребує широкої ерудиції й базових знань з дозвіллезнавства, вступу до спеціальності, української культури, основ мистецької педагогіки тощо.

Мета і завдання навчальної дисципліни спрямовані на формування компетентностей, які сприятимуть опануванню теоретичними, професійними знаннями та практичними навичками щодо створення та проведення анімаційно-розважальних програм і заходів, ознайомленню з пріоритетними тенденціями розвитку сучасного дозвіллевого простору в Україні та світі, дослідженням сутності, значення та передумов зародження анімаційно-розважальної діяльності, проектуванням перспектив анімаційної діяльності у майбутній професії.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Технології створення та проведення анімаційно-розважальних програм і заходів» є:

- визначення змістовної сутності технологій створення анімаційно-розважальних програм, структури та принципів дозвіллевої діяльності;
- виявлення основних пріоритетів розвитку сучасного дозвіллевого івент-простору як в Україні так і у світі;
- інтерпретація, порівняння та узагальнення різноманітних форм та методів організації анімаційно-розважальних програм та заходів;
- формування знань про особливості анімаційної діяльності з різними категоріями дітей та молоді;
- ознайомлення з особливостями складання анімаційно-розвивальних програм та заходів різного типу; формування умінь створення та проведення анімаційних програм різного спрямування;
- визначення особливостей роботи аніматорів з різними категоріями дітей та учнівської молоді під час організації анімаційно-розважальних програм та заходів.

II. Основні програмні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПРН 5. Уміти застосовувати інноваційні методи та креативні освітні технології в процесі проведення комплексних педагогічно-рекреаційних заходів на основі полікультурного підходу, принципу солідарності поколінь.	ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, національні цінності й досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку культурно-освітньої галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство.
1.	ПРН 9. Здатність впроваджувати новаторський досвід роботи з дітьми, підлітками, дорослими, людьми похилого віку, залучати їх до активної культурно-дозвілдової діяльності	ФК1. Здатність здійснювати педагогічну діяльність в установах культури та освітніх установах.
2.	ПРН 10. Уміти проектувати культурно-освітній розвивальний простір в умовах дозвілля з урахуванням результатів моніторингу	ФК2. Здатність розробляти програми дозвілля в культурно-дозвіллових закладах для населення всіх вікових категорій

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	практичні	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабоарні	СРС
1.	Модуль 1. Теоретичні основи створення анімаційно-розважальних програм і заходів										
1.1	Витоки аніматорської діяльності в просторі івент-освіти	4		2	2	8	1	1			6
1.2	Аніматорство як вид дозвілдової діяльності в різних країнах світу.	2	2			8			1	1	6
1.3.	Витоки ігрового дозвілля. Ігрове спілкування та мотиви включення учасників у гру.	2			2	8	1	1			6
1.4	Загальні тенденції дозвілля за часів Середньовіччя (V – сер. XV ст.)	2			2	8	1		1		6
1.5	Розбудова сфери дозвілля у період Відродження (XIV-XVI ст.)	2		2		8	1	1			6
1.6	Розвиток сфери дозвілля за індустріальної доби (середина XVII ст. - середина XX ст..)	2	2			8	1		1		6
1.7	Основні етапи розвитку анімаційно-рекреаційних програм та заходів в Україні	2		2		8	1	1			6
2.	Модуль 2. Методика організації та проведення анімаційно-розважальних програм і заходів										
2.1	Організаційно-комунікативні технології організації та проведення	2	2			8	1	1			6
2.2	Інститут дозвілля як важливий елемент анімаційно-розважальної галузі	2				8	1				6
2.3	Принципи організації анімаційної діяльності	4	2		2	8	1		1		6
2.4	Проблема регулювання вільного часу та дозвілля у сучасної людини. Тайм-менеджмент у підготовці сценарного плану анімаційно-розважальної програми	4		2	2	5	1			1	6
2.5	Види і типи анімаційно-розважальних заходів та програм	4		2	2	5	1	1			6
2.6	Сучасні освітні центри дозвілля як осередки	4	2		2	5	1				6

	розвивального івент-середовища										
	Разом:	34	10	10	14	56	12	6	4	2	78

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть ГОДИН	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль 1. Теоретичні основи створення анімаційно-розважальних програм і заходів	8	2
1.1.	<p>Тема 1.1.</p> <p>Шляхи, закономірності розвитку та етапи становлення дозвілля як соціально-культурного явища. Проблеми періодизації історичних процесів. Наукове усвідомлення дозвілля в міждисциплінарному контексті. Дозвілля як складова часового простору, вид людської життєдіяльності, психологічний стан людини, ознака цілісного способу життя.</p> <p>Сутність поняття «івент-простір», «дозвіллева діяльність», «соціально-культурна комунікація». Функціональна і організаційні структури івент-простору та взаємозв'язків цього явища з тайм-менеджментом (організацією вільного часу змістовним дозвіллям).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 4, 9, 11-17, 19.</i></p>		
1.2.	<p>Тема 1.2. Дозвілля первісної та архаїчної доби (від доісторичних часів до IV тис. до н. е.)</p> <p>Перші прообрази дозвіллевої діяльності та передумови створення дозвіллевого середовища (колективно-синкретичний етап). Дозвіллеві потреби та можливості сфери дозвілля первісної доби. Види дозвілля первісних людей. Соціально-виховне значення святкового дозвілля та види дозвіллевих розваг.</p> <p>Основні напрями спрямування дозвіллевої діяльності у період архаїчної доби (державно-регламентувальний період становлення сфери дозвілля). Передумови створення дозвіллевої сфери у державах Давнього Сходу (Єгипет, Індія, Китай).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5, 8, 10-15, 19.</i></p>		
1.3.	<p>Тема 1.3. Передумови становлення та функціонування сфери дозвілля у період Античності (від III тис. до н. е. до V ст. н. е.).</p> <p>Дозвілля як уособлення потреб вільних громадян у період Античності. Дозвілля як самостійна складова соціокультурної сфери античного суспільства. Поява суспільного (громадського) дозвілля. Виникнення розгалуженої сфери дозвілля та розбудова дозвіллевої інфраструктури в період Античності.</p> <p>Наукове усвідомлення соціальної ролі дозвілля у період</p>		

1.4.	<p>Античності: теоретичне обґрунтування соціальної значимості дозвілля (Платон); дозвілля як засіб втілення інтелектуального споглядання вільної людини й мудреця (Арістотель). <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 4, 8, 11-20.</i></p> <p>Тема 1.4.. Загальні тенденції функціонування сфери дозвілля за часів Середньовіччя (прибл. V – сер. XV ст.)</p> <p>Вплив загальних соціально-культурних процесів на розвиток дозвіллевої сфери часів Середньовіччя: пріоритет релігійних цінностей, жорстка станова диференціація, декларативна форма участі в суспільному житті. Регламентація соціального часу і соціальної життєдіяльності та їх вплив на дозвіллеві потреби суспільства. Просування релігійних цінностей через дозвілля. Форми масового дозвілля: релігійні вистави, містерії.</p> <p>Міське та селянське дозвілля. Формування традицій корпоративного дозвілля та системи корпоративних заходів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 5, 9, 19-26.</i></p>	2	2
1.5.	<p>Тема 1.5. Розбудова сфери дозвілля у період Відродження (XIV-XVI ст.)</p> <p>Дозвілля як засіб становлення власної волі та творчого начала в людині у період Відродження. Моральні та етичні виміри дозвілля. Особливості дозвіллевих потреб та види дозвіллевих занять доби Відродження. Формування кружків освічених людей. Соціально-виховна мета дозвілля та уявлення про дозвіллеву діяльність гуманістів епохи Відродження Л. Валла, Д. Манетті, М. Монтень, М. Пальмієрі <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 4, 9, 10-16, 20-28.</i></p>		
1.6.	<p>Тема 1.6. Розвиток сфери дозвілля за індустріальної доби (середина XVII ст. - середина XX ст.)</p> <p>Соціально-виховний вплив сфери дозвілля за індустріальної доби (прагматично-соціалізувальний етап). Основні тенденції динаміки сфери дозвілля у період індустріальної доби. Урбанізація, технічний та промисловий розвиток як передумови для кількісних та якісних змін дозвілля. Види і особливості світського дозвілля. Зародження туристичного, курортного і паркового дозвілля. Специфічні ознаки загальнодоступної дозвіллевої діяльності. Зародження клубного дозвілля. Специфічні особливості інфраструктури сфери дозвілля молоді.. Зародження скаутизму та скаутських організацій в Європі, Америці, Азії, Австралії.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 7, 9, 13-22.</i></p>		
1.7.	<p>Тема 1.7. Основні етапи розвитку сфери дозвілля в Україні</p> <p>Першоджерела розвитку сфери дозвілля в дохристиянські часи (VI – X ст.). Святоково-обрядове дійство як засіб втілення потреби консолідації спільноти та передання соціальних і культурних традицій. Давні форми дозвіллевої діяльності українських пращурів. Спільні форми колективного дозвілля дозвілля релігійно-соціального спрямування.</p> <p>Виникнення перших національно-релігійних громадських організацій, братських шкіл, об'єднань, етнічно-культурних клубів.</p> <p>Розбудова сфери дозвілля України (XIX – поч. XX ст.) Види дозвіллевої діяльності: діяльність братств. Урізноманітнення сфери</p>		

	<p>дозвілля та особливості змісту дозвіллевої діяльності в напрямі просвіти. Український культурно-просвітницький рух: діяльність літературного угруповання „Руська трійця» М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький. Зародження культурно-освітніх організацій (гуртків), клубів, товариств культурно-просвітницького спрямування. Діяльність культурно-просвітницьких, туристично-красознавчих об'єднань та молодіжних товариств.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 10, 12, 18-20, 25.</i></p>		
2.1.	<p>Модуль II. Методика проведення анімаційно-розважальних програм та заходів</p> <p>Тема 2.1. Методологічні підходи та методи дослідження дозвіллевої сфери.</p> <p>Макросоціологічний та мікросоціологічний підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля. Макросоціологічний рівень: дозвілля як соціальна система, що вивчає культурно-дозвіллеву сферу суспільства. Мікросоціологічний рівень: інтеракція як основа цілісності соціального життя. Напрямки макросоціологічного підходу: функціоналізм (Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, Р. Мер тон, Т. Парсонс). Функції контролю, латентні функції, дисфункції та їх прояв у сфері дозвілля. Теорії конфлікту (К. Маркса, М. Вебера і Р. Дарендорфа). Класова природа дозвілля. Диференціація дозвілля як прояв соціальної нерівності. Інтеракціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля через відображення в соціальному індивідуального: теорія соціального обміну Дж. Хоманса, теорія символічного інтеракціонізму Дж. Міда і Г. Блумера.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 5, 9, 11, 20-26.</i></p>	2	2
2.2.	<p>Тема 2.2. Інститут дозвілля як важливий елемент соціальної структури постіндустріального суспільства</p> <p>Мета, завдання і функції інституту дозвілля. Об'єкт і суб'єкт дозвілля. Населення регіону, залучене до культурнодозвіллевої діяльності як суб'єкт дозвілля. Державні заклади культури, культурноосвітні установи різних форм власності, громадські угруповання та інші дозвіллеві організації, що реалізують культурно-просвітницькі функції у межах соціального інституту дозвілля як суб'єкт дозвілля. Кадровий склад (штатні працівники) та актив культурно-дозвіллевих організацій, як колективний суб'єкт дозвілля. Лідери творчих спільнот або самодіяльних гуртів як індивідуальні суб'єкти дозвілля. Соціально-культурні умови, за яких об'єкт може набувати якостей суб'єкта. Суспільні трансформації та їх вплив на зміни в структурі інституту дозвілля, його реструктуризацію: скорочення традиційної мережі закладів і установ культури; поява інноваційних культурно-мистецьких організацій; зміна відношень різних соціальних груп до часу дозвілля; зрушення в ціннісно-орієнтаційній системі населення. Трансформація інституту дозвілля як індикатор соціальних змін, відображення можливих тенденцій розвитку соціально-культурних процесів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 7, 10, 12, 15, 18, 26.</i></p>	2	2
2.3.	<p>Тема 2.3. Принципи організації дозвіллевої діяльності</p> <p>Гуманізація змісту виховного компоненту дозвілля. Національна спрямованість дозвіллевої діяльності. Демократизація дозвілля.</p>		

	<p>Безперервність і наступність форм дозвілля. Модернізація, оновлення технологій дозвілля. Основні характеристики культурно-дозвілдової діяльності. Завдання культурно-дозвіллових систем. Культурно-дозвіллова діяльність як засіб соціалізації особистості. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 7, 18, 22, 26.</i></p> <p>Тема 2.4. Проблема регулювання вільного часу та дозвілля Саморегулювання вільного часу та суспільне регулювання вільного часу. Методи регулювання вільного часу особистості. Самоменеджмент вільного часу. Вивчення особливостей організації та регулювання вільного часу різними групами населення. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 7, 19, 16, 25, 28.</i></p> <p>Тема 2.5. Інфраструктура дозвілля Загальна характеристика інфраструктури дозвілля. Традиційні об'єкти інфраструктури дозвілля. Заклади культури клубного типу. Заклади суспільного харчування як об'єкт міжособистісного спілкування та проведення вільного часу. Парки як соціальні інститути дозвілля. Туризм як активна, цілеспрямована споживча дозвіллова діяльність. Особливості функціонування бібліотек. Їх роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства. Музейна діяльність сучасного суспільства та її роль у трансформаційних процесах. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 7, 18, 22, 26.</i></p> <p>Тема 2.6. Сучасні культурно-дозвіллові центри як осередки розвивального культурно-дозвіллового середовища Інноваційні заклади культури як самостійні форми культурно-дозвіллових організацій, спрямовані на реалізацію поліфункціональної або монофункціональної діяльності, пов'язаної із задоволенням культурних потреб населення. Класифікація інноваційних закладів культури за характером діяльності. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 2, 5, 19, 23, 24.</i></p>		
--	---	--	--

4.2. Плани семінарських, практичних занять

4.2.1. Плани лабораторних занять

Лабораторне заняття 1. Основні етапи та проблеми періодизації етапів становлення дозвілля

1. Закономірності розвитку та етапи становлення дозвілля як соціально-культурного явища.
 2. Основні ознаки колективно-синкретичного етапу зародження дозвіллевого середовища за часів Первісності.
 3. Специфікація державно-регламентувального етапу часів Архаїки та Античності.
 4. Загальні характеристики обмежувально-станового етапу (Середньовіччя).
 5. Еволюція дозвілля за часів Індустріальної доби (прагматично-соціалізувальний етап).
 6. Основні тенденції динаміки сфери дозвілля за Постіндустріальної доби (одухотворювально- активізувальний етап).
- Рекомендована література: 1, 6, 1, 19, 22, 26.*

Лабораторне заняття 2. Загальні тенденції та основні етапи становлення та розвитку дозвілля в Україні

1. Першоджерела розвитку сфери дозвілля в дохристиянські часи (VI – X ст.).
 2. Форми дозвіллевої діяльності українських пращурів.
 3. Урізноманітнення сфери дозвілля та особливості змісту дозвіллевої діяльності в напрямі просвіти.
 4. Зародження культурно-просвітницьких, туристично-красознавчих об'єднань та молодіжних товариств.
- Рекомендована література: 1, 4, 6, 9, 16-25.*

Лабораторне заняття 3. Методологічні підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля.

1. Дозвілля як соціальна система і складова культурно-дозвіллевої сфери суспільства.
2. Інтерація як основа цілісності соціального життя.
3. Функції контролю, латентні функції, дисфункції та їх прояв у сфері дозвілля.
4. Теорії конфлікту (К. Маркса, М. Вебера і Р. Дарендорфа).
5. Диференціація дозвілля як прояв соціальної нерівності.
6. Інтераціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля через відображення в соціальному індивідуального: теорія соціального обміну Дж. Хоманса, теорія символічного інтераціоналізму Дж. Міда і Г. Блумера.

Рекомендована література: 6, 9, 11, 18-28.

Лабораторне заняття 4. Інститут дозвілля як важливий елемент соціальної структури постіндустріального суспільства

1. Сутність, мета, завдання і функції інституту дозвілля.
2. Поняття «об'єкт дозвілля» та «суб'єкт дозвілля».
3. Види дозвіллевих організацій та їх культурно-просвітницькі функції.

Рекомендована література: 4, 7, 12, 17-26.

Лабораторне заняття 5. Принципи організації дозвіллевої діяльності

1. Сутність, зміст та спрямованість основних принципів організації дозвілля.
2. Гуманізація змісту виховного компоненту дозвілля.
3. Національна спрямованість дозвіллевої діяльності. Демократизація дозвілля.

Рекомендована література: 2, 5, 9, 10-17, 19, 24-28.

Лабораторне заняття 6. Інфраструктура дозвілля та її види

1. Загальна характеристика та об'єкти інфраструктури дозвілля.
2. Заклади культури клубного типу.
3. Заклади суспільного харчування як об'єкт міжособистісного спілкування та проведення вільного часу.
4. Парки як соціальні інститути дозвілля.

Рекомендована література: 2, 4, 7, 11, 17-20.

Лабораторне заняття 7. Сучасні соціокультурні практики: особливості функціонування та проблеми розвитку

1. Інноваційні заклади культурно-просвітницького спрямування.
2. Форми сучасних культурно-дозвіллевих структур та організацій.
3. Класифікація інноваційних закладів культурного дозвілля за характером діяльності.
4. Основні завдання, принципи організації та функції сучасних центрів дозвілля.

Рекомендована література: 7, 9, 14-26.

Лабораторне заняття 8. Міжпредметні особливості культурно-освітнього дозвілля

1. Побудова екскурсії як активна, цілеспрямована споживча дозвіллева діяльність.
2. Особливості функціонування бібліотек. Їх роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства.
3. Музейна діяльність сучасного суспільства та її роль у трансформаційних процесах.

Рекомендована література: 6, 9, 10, 17, 19, 26.

Лабораторне заняття 9. Аніматорство в дозвіллі

1. Кадровий склад та актив культурно-дозвіллевих організацій як колективний суб'єкт дозвілля.
2. Суспільні трансформації та їх вплив на зміни до підготовки педагогів-аніматорів.
3. Нормативні положення організації дозвілля з різними людьми.
4. Безперервність і наступність форм дозвілля. Модернізація, оновлення технологій дозвілля.

Рекомендована література: 3, 5, 9, 13, 17, 19, 24, 28.

4.2.1. Плани практичних занять

Практичне заняття 1. Закономірності розвитку та етапи становлення дозвіллевої сфери.

1. Зробити порівняльну таблицю, у якій охарактеризувати основні специфічні ознаки етапів зародження дозвіллевого середовища та розвитку дозвілля, визначити часові межі цих етапів, а також вказати форми та види дозвіллевих занять визначених етапів.

Наприклад:

<i>Етапи</i>	<i>Епохи</i>	<i>Характеристика періоду</i>	<i>Специфічні ознаки</i>	<i>Форми дозвілля</i>	<i>Види дозвіллевих занять</i>

1. Здійснити спектральний аналіз понять «соціально-культурний простір», «соціально-культурна діяльність», «соціально-культурна комунікація» та визначити взаємозв'язки цих явищ у дозвіллевому просторі.

Рекомендована література: 5, 7, 10-26.

Практичне заняття 2. Сутність, зміст та функції основних принципів організації дозвілля.

1. Розробити алгоритм послідовності щодо впровадження основних принципів дозвіллевої діяльності в культурно-освітньому та рекреаційному середовищі.
4. Визначити і порівняти стратегічну спрямованість кожного з принципів та здійснити аналіз їх функціональної обумовленості.
5. На основі вивчення наукової літератури скласти власні рекомендації щодо модернізації та оновлення навчально-розвивальних технологій в умовах культурно-просвітницького дозвіллевого простору.

Рекомендована література: 4, 8, 10, 14, 18, 22, 28.

Практичне заняття 3. Методи регулювання вільного часу та дозвілля

1. Визначити основні напрями і методи саморегулювання та самоменеджменту вільного часу.
2. Скласти порівняльну таблицю типів саморегуляції вільного часу особистості: творчо-перетворювальний тип, споглядально-продовгований тип; функціонально-діючий тип; стихійно-буденний тип.
3. Сформулювати основні положення діяльності педагога як організатора культурно-дозвіллевого середовища.
4. Здійснити аналіз особливостей підбору методів щодо організації та регулювання вільного часу різних груп населення.

Рекомендована література: 2, 6, 9, 14-26.

Практичне заняття 4. Особливості функціонування інфраструктури дозвілля та її види

1. Охарактеризувати сучасні об'єкти інфраструктури дозвілля в Україні та визначити їх функціональну значимість для розвитку особистості.
5. Здійснити порівняльний аналіз закладів культури клубного типу.
6. Розробити порівняльну таблицю видів сучасних дозвіллевих інфраструктур як об'єктів міжособистісного спілкування та проведення вільного часу.

Рекомендована література: 1-5, 9, 21-25.

Практичне заняття 5. Інноваційні заклади культурно-просвітницького спрямування.

1. На основі вивчення наукових джерел визначити форми сучасних культурно-дозвіллевих структур та охарактеризувати специфіку їх організацій.
2. Класифікувати інноваційні заклади культурного дозвілля за характером діяльності.
3. Здійснити системний аналіз основні завдань, принципів організації та функцій сучасних центрів дозвілля і рекреації в сучасних умовах.

Рекомендована література: 2, 6, 9, 10, 15-26.

Практичне заняття 6. Специфічні особливості інфраструктури дозвілля

1. Дослідити зародження туристичного, курортного і паркового дозвілля часів індустріальної доби.
1. Створити структурно-логічну схему зародження клубного дозвілля у період індустріальної доби.
2. Навести приклади специфічних особливостей інфраструктури сфери дозвілля молоді часів індустріальної доби.

Рекомендована література: 1, 5, 7, 10, 13, 18, 20, 25.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Теми для самостійного опрацювання студентів

1. Закономірності розвитку та етапи становлення дозвілля як соціально-культурного явища.
2. Наукове усвідомлення дозвілля в міждисциплінарному контексті.
3. Дозвілля як складова часового простору.
4. Дозвілля вид людської життєдіяльності.
5. Дозвілля як ознака цілісного способу життя.
6. Сутність понять «соціально-культурний простір», «соціально-культурна діяльність», «соціально-культурна комунікація».
7. Функціональна і організаційні структури соціально-культурного простору.
8. Перші прообрази дозвіллевої діяльності та передумови створення дозвіллевого середовища первісної доби. Види дозвілля первісних людей.
9. Передумови зародження дозвіллевої сфери у державах Давнього Сходу (Єгипет, Індія, Китай).
10. Функціонування сфери дозвілля та розбудова дозвіллевої інфраструктури в період Античності.
11. Розвиток дозвіллевої сфери часів Середньовіччя.
12. Особливості дозвіллевих потреб та види дозвіллевих занять доби Відродження.
13. Основні тенденції динаміки сфери дозвілля у період індустріальної доби.
14. Види і особливості світського дозвілля за індустріальної доби.
15. Зародження туристичного, курортного і паркового дозвілля часів індустріальної доби.
16. Зародження клубного дозвілля у період індустріальної доби.
17. Специфічні особливості інфраструктури сфери дозвілля молоді часів індустріальної доби.
18. Зародження скаутизму та скаутських організацій в Європі, Америці, Азії, Австралії.
19. Розвиток сфери дозвілля в дохристиянські часи (VI – X ст.).
20. Давні форми дозвіллевої діяльності українських пращурів.
21. Виникнення перших національно-релігійних громадських організацій, братських шкіл, об'єднань, етнічно-культурних клубів в Україні.
22. Розбудова сфери дозвілля України (XIX – поч. XX ст.)

23. Український культурно-просвітницький рух: діяльність літературного угруповання „Руська трійця» М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький.
24. Зародження культурно-освітніх організацій (гуртків), клубів, товариств культурно-просвітницького спрямування в Україні.
25. Діяльність культурно-просвітницьких, туристично-краєзнавчих об'єднань та молодіжних товариств в Україні.
26. Макросоціологічний та мікро соціологічний підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля.
27. Функції контролю, латентні функції, дисфункції та їх прояв у сфері дозвілля.
28. Класова природа дозвілля.
29. Інтеракціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля: теорія соціального обміну Дж. Хоманса, теорія символічного інтеракціонізму Дж. Міда і Г. Блумера.
30. Мета, завдання і функції інституту дозвілля. Об'єкт і суб'єкт дозвілля.
31. Державні заклади культури, культурноосвітні установи різних форм власності, громадські угруповання та інші дозвіллеві організації, що реалізують культурно-просвітницькі функції.
32. Кадровий склад (штатні працівники) та актив культурно-дозвіллевих організацій, як колективний суб'єкт дозвілля.
33. Суспільні трансформації та їх вплив на зміни в структурі інституту дозвілля.
34. Принципи організації дозвіллевої діяльності.
35. Модернізація, оновлення технологій дозвілля.
36. Основні характеристики культурно-дозвіллевої діяльності та завдання культурно-дозвіллевих систем.
37. Саморегулювання вільного часу та суспільне регулювання вільного часу.
38. Методи регулювання вільного часу особистості.
39. Самоменеджмент вільного часу.
40. Особливості організації та регулювання вільного часу різними групами населення.
41. Загальна характеристика інфраструктури дозвілля.
42. Традиційні об'єкти інфраструктури дозвілля.
43. Особливості функціонування закладів культури клубного типу в Україні.
44. Заклади суспільного харчування як об'єкт міжособистісного спілкування та проведення вільного часу.
45. Парки як соціальні інститути дозвілля.
46. Туризм як активна, цілеспрямована споживча дозвіллева діяльність.
47. Особливості функціонування бібліотек як виду змістовного дозвілля та їх роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства.
48. Музейна діяльність сучасного суспільства та її роль у трансформаційних процесах дозвілля.
49. Інноваційні заклади культури як самостійні форми культурно-дозвіллевих організацій.
50. Класифікація інноваційних закладів культури за характером діяльності.
51. Сучасні культурно-дозвіллеві центри як осередки розвивального культурно-дозвіллевого середовища.

Модуль 1.

1. Підготувати доповідь на тему : «Закономірності розвитку та етапи становлення дозвілля як соціально-культурного явища»

1. Укласти термінологічний словник до тем модуля. Пояснити сутність понять «івент-простір», «культурно-дозвіллева діяльність», «культурна дозвіллева комунікація».
2. Прокоментувати висловлювання вчених про дозвілля, вільний час.
3. Підготувати проєкт на одну з тем: «Дозвілля як складова часового простору», «Дозвілля вид людської життєдіяльності», «Дозвілля як ознака цілісного способу життя».
4. Схарактеризувати основні форми види і особливості світського дозвілля за індустріальної доби.
5. Укласти особливості дозвіллевих потреб та види дозвіллевих занять доби Відродження.
6. Скласти класифікацію інноваційних закладів культури за характером діяльності.
7. Проаналізувати діяльність сучасних культурно-дозвіллевих центрів.
8. Описати використання організаційно-комунікаційної технології організації дозвілля.
9. Навести приклади інноваційних технологій організації анімаційно-розважальних заходів у сучасних центрах івенту.

Модуль 2.

1. Підготувати презентацію на тему: «Загальна характеристика інфраструктури дозвілля».
2. Написати есе-роздум з проблеми: «Наукове усвідомлення дозвілля в міждисциплінарному контексті», «Функціональна і організаційні структури івент-простору».
3. Підготувати логічну схему з історичної теми: «Перші прообрази дозвіллевої діяльності та передумови створення дозвіллевого середовища первісної доби. Види дозвілля первісних людей».
4. Передумови зародження дозвіллевої сфери у державах Давнього Сходу (Єгипет, Індія, Китай).
5. Функціонування сфери дозвілля та розбудова дозвіллевої інфраструктури в період Античності.
6. Розвиток дозвіллевої сфери часів Середньовіччя.
7. Основні тенденції динаміки сфери дозвілля у період індустріальної доби.
8. Зародження скаутизму та скаутських організацій в Європі, Америці, Азії, Австралії.

Теми творчих проєктів

1. Давні форми дозвіллевої діяльності українських пращурів.
1. Розвиток сфери дозвілля в дохристиянські часи (VI – X ст.).
2. Виникнення перших національно-релігійних громадських організацій, братських шкіл, об'єднань, етнічно-культурних клубів в Україні.
3. Розбудова сфери дозвілля України (XIX – поч. XX ст.)
4. Український культурно-просвітницький рух: діяльність літературного угруповання „Руська трійця» М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький.
5. Зародження культурно-освітніх організацій (гуртків), клубів, товариств культурно-просвітницького спрямування в Україні.
6. Діяльність культурно-просвітницьких, туристично-краєзнавчих об'єднань та молодіжних товариств в Україні.
7. Макросоціологічний та мікро соціологічний підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля.
8. Функції контролю, латентні функції, дисфункції та їх прояв у сфері дозвілля.
9. Інтеракціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля: теорія соціального обміну Дж. Хоманса, теорія символічного інтеракціонізму Дж. Міда і Г. Блумера.

10. Мета, завдання і функції інституту дозвілля. Об'єкт і суб'єкт дозвілля.
11. Державні заклади культури, культурноосвітні установи різних форм власності, громадські угруповання та інші дозвіллеві організації, що реалізують культурно-просвітницькі функції.
12. Кадровий склад (штатні працівники) та актив культурно-дозвіллевих організацій, як колективний суб'єкт дозвілля.
13. Суспільні трансформації та їх вплив на зміни в структурі інституту дозвілля.
14. Принципи організації дозвіллевої діяльності.
15. Модернізація, оновлення технологій дозвілля.
16. Основні характеристики культурно-дозвіллевої діяльності та завдання культурно-дозвіллевих систем.
17. Саморегулювання вільного часу та суспільне регулювання вільного часу.
18. Методи регулювання вільного часу особистості.
19. Самоменеджмент вільного часу.
20. Особливості організації та регулювання вільного часу різними групами населення.
21. Особливості функціонування закладів культури клубного типу в Україні.
22. Заклади арт-кав'ярень як об'єкт міжособистісного спілкування та проведення вільного часу.
23. Парки як соціальні інститути дозвілля.
24. Середовище бібліотек та музеїв як виду змістовного дозвілля та їх роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування (індивідуальний тьюторіал), фронтальне опитування (груповий тьюторіал); *методи письмового контролю:* поточне письмове тестування; *методи комп'ютерного контролю:* комп'ютерне тестування; *методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – *залік*. Бали, що присвоюються здобувачам вищої освіти є сумарним показником поточного оцінювання.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів.

- Індивідуальний тьюторіал (*критерії оцінювання:* рівень наукового аналізу підбраного матеріалу, самостійність викладу думки, майстерність доведення власної точки зору, послідовність і системність усної презентації індивідуального тьюторіалу, доцільність використаних презентаційних засобів, опертя на інформаційні джерела).

- Груповий тьюторіал (*критерії оцінювання:* - самостійність позиції; логіка і послідовність виступу; повнота викладу думки; креативність; уміння вести наукову дискусію, презентаційні засоби).

Розподіл балів, які отримують студенти

№ п/п	Вид діяльності	Кількість робіт	Коефіцієнт (вартість) виду	Результат

1.	Усна відповідь (груповий тьюторіал)	3	10	30
2.	Індивідуальний тьюторіал	1	30	30
3.	Пакет тестів	1 (20 тестових завдань)	2	40
Підсумковий рейтинговий бал:				100
Нормований рейтинговий бал:				100

Систему рейтингових балів різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкали представлено в наведеній нижче таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни (додаток А)

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Бабенко Н. Б. Соціологія вільного часу і дозвілля : навч. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2006. 196 с.

1. Богомаз К.Ю., Мачуліна І.І., Сорокіна Л.М. Соціологія молоді: навч. посіб. Дніпродзержинськ, ДДТУ. 2011. 355 с.
2. Бойко О. П. Культура дозвілля в суспільстві ризику : монографія. Суми : УАБС НБУ, 2011. 285 с.
3. Бочелюк В. Й., В. В. Бочелюк Дозвіллезнавство : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2006. 208 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник, 3-тє видання, виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 352 с.
5. Дубровіна І.В., Яременко Н.В. Дозвіллева кваліфікація учнів старшого підліткового віку як соціально-педагогічна проблема: результати дослідження. Український педагогічний журнал, №2, 2021. http://uej.undip.org.ua/Zhurnal/2021/2/Storinky_2021_2/3.php DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-2-28-40>
6. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. / кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. Київ: НТУ, 2017. 172 с.
7. Інформаційно-комунікаційні технології для педагогічних працівників : практичний курс / укл. Покришень Д.А., Закревська Є.С., Корнієць О.М., Літош Ю.М., Ракута В.М., Тихоненко О.О. Чернігів: ЧОППО імені К.Д.Ушинського, 2011. 62 с.
8. Карпова Л. О. Просвітництво на теренах України ХІХ ст. : історіографічний досвід. *Актуальні питання культурології* : зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2012. Вип. 12. С. 51–55.
9. Кірсанов В. В. Теоретико-методологічні та методичні засади педагогічної діагностики організації дозвілля : монографія. Київ : Альтпрес, 2006. 352 с.
10. Лісовець О. Студентські громадські організації: досвід і перспективи розвитку. *Вісник Львівського університету*. Сер. педагогічна. 2006. Вип. 21, ч. 1. С. 190–194.
11. Максимовська Н. О. Наукові засади розвитку соціальної педагогіки дозвілля. *Освіта та педагогічні науки*. 2012. № 5/6. С. 37–42. 337.
12. Максимовська Н. О. Сучасний стан дозвіллевої сфери в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Вісник Харківської державної академії культури* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2010. Вип. 33. С. 264–272.
13. Максимчук Ю. В. Естетичне виховання студентської молоді у процесі клубної роботи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання». Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2004. 20 с.
14. Педагогіка дозвілля. Основи івент-освіти : навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільто, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ Драгоманова, 2021. 210 с.
15. Петрова І. В. Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині ХХ ст. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2011. № 2. С. 51–55.
16. Петрова І. В. Дозвілля у теоретичних рефлексіях : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 296 с.
17. Петрова І. В. Історія дозвілля: проблеми періодизації. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2009. № 4. С. 39–43.
18. Петрова І. В. Розвиток дозвілля як соціально-культурного явища у ХІХ ст. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* : наук. зап. Рівнен. держ. гуманітар. ун-ту : зб. наук. пр. Рівне, 2011. Вип. 17. т. 2.

19. Петрова І. В. Становлення та розвиток дозвілля як соціально-культурного явища в Античному Римі. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. пр. Київ, 2009. Вип. 23. С. 139–147.
20. Пішун С. Г. Сутність категорії дозвілля в теоретичних дослідженнях. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. Вип. 4. С. 419–425.
21. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні : монографія. Тернопіль : ТИПУ, 2005. 432 с.
22. Сидор І. П. Соціокультурні технології в організації дозвілля. *Вісник Черкського університету імені Богдана Хмельницького*. Серія : Педагогічні науки. Черкаси, 2009. Вип. 144. С. 146–149.
23. Сидор І. П. Упровадження нових технологій в організацію дозвіллевої діяльності студентів вищих навчальних закладів України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер. Педагогіка. Соціальна робота. 2009. № 16/17. С. 174–176.
24. Скляр С. Ю. Соціокультурні засади організації дозвілля молоді: регіональний аспект. Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/sociology/2008/84-90-14.pdf>.
25. Скляр С. Ю. Соціокультурні трансформації дозвіллевого простору молоді в умовах суспільних перетворень в Україні. *Соціальні технології*. 2010. № 10. С. 206–214.
26. Скрипник Л. В., Чепурда Г. М. Фізична рекреація у сфері дозвілля української молоді. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*. 2012. № 9. С. 370–374.
27. Соціологія культури : навч. посібник. / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін.; за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ», 2000. 334с.
28. Тадля О. М. Організація дозвілля студентської молоді в умовах діяльності клубних об'єднань. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. пр. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2010. Вип. 24. С. 222–227.

Додаткові:

1. Балахтар В. В. Педагогічні засади організації дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти в Україні (1960–1991 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. 20 с.
2. Белецька І., Гаміна Т. Вплив організованого вільного часу на становлення особистості учня. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2007. № 3. С. 30–33.
3. Белецька І. В. Сучасна соціокультурна ситуація у сфері дозвілля молоді. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. № 9. С. 71–76.
4. Благий В. Б. Студентство Львівського університету в 1900–1914 роках: історико-соціологічний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : 07.00.01 Історія України. Львів, 2003. 20 с.
5. Ваховський Л. Ц. Філософія виховання західної цивілізації в епоху Просвітництва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Харків, 2002. 40 с.
6. Любченко О. М. Парк в контексті дозвіллево-розважальних парадигм європейської культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. культурології : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2011. 21 с.

7. Лях Т. Л. Соціально-педагогічна діяльність студентських волонтерських груп : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05. Луганськ, 2009. 22 с.
8. Матковська О. В. Львівське братство: культура і традиції. Кінець XVI - перша половина XVII ст. Львів : Каменяр, 2006. 71 с.
9. Маштакова В. О. Розвиток соціального виховання на Слобожанщині (XIX –поч. XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Луганськ, 2011. 22 с.
10. Романовська Л. І. Соціально-педагогічна підтримка діяльності дитячих громадських об'єднань України : історія і сучасність : монографія. Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2012. 420 с.
11. Рубаха О. О. Спадкоємні зв'язки шкільного театру Києво-Могилянської академії та українського професійного світського музично-драматичного театру кінця XVIII — першої половини XIX ст. Наукові записки Національного університету Києво-Могилянської академії. Київ, 2000. Т. 18. С. 143–145.

Інтернет-ресурси

1. [http:// www.npu.edu.ua](http://www.npu.edu.ua) (elib@ npu.edu.ua. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова
1. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
2. <http://www.mon.gov.ua>
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <https://dnpb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека НАПН України імені В.О. Сухомлинського